

ПРОТОКОЛ

засідання журі II етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України
у 2018/2019 навчальному році
(заочний тур)

2019 р.

Секція: Українська мова

№	ПІБ учасника	НВЗ, клас	Клас	Аргументованість вибору теми дослідження, чіткість постановки проблеми, мети та завдань дослідження	Вміння чітко і ясно викладати свої думки, критично осмислювати використані джерела	Самостійність, оригінальність і доказовість суджень, наявність елементів наукової новизни	Повнота у розкритті теми, глибина аналізу літературних даних	Обґрунтованість поданих висновків, їх відповідність поставленим завданням та меті дослідження	Відповідність вимогам оформлення наукових робіт	Максимальна кількість балів (256)
1	Бамбуля Софія Олександрівна	Бахмутська загальноосвітня школа I-III ступенів № 10 Бахмутської міської ради Донецької області	11	0,8	1	1,5	1	0,5	0,7	5,5/ 13,75
2	Войтенко Анастасія Юріївна	Степанівська загальноосвітня школа I-II ступенів філія Іллінівського опорного закладу загальної середньої освіти з поглибленим вивченням іноземних мов Іллінівської сільської ради Костянтинівського району Донецької області	9	0,7	1	0,9	1,4	0,7	0,7	5,4/ 13,5
3	Войцеховська Поліна Вікторівна	Слов'янський педагогічний ліцей Слов'янської міської ради Донецької області	10	0,8	1,4	2,1	1,4	0,5	0,7	6,9/ 17,25
4	Головченко Віолетта Олександрівна	Костянтинівська спеціалізована загальноосвітня школа I-III ступенів № 13 з поглибленим вивченням	11	0,7	1	1,5	1	0,5	0,7	5,4/ 13,5

		іноземних мов Костянтинівської міської ради Донецької області								
5	Камінська Ганна Олександрівна	Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 2 Покровської міської ради Донецької області	9	1	2	2,4	2	1	0,8	9,2/ 23
6	Ковбаса Аліна Дмитрівна	Івано-Пільська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів Костянтинівської районної ради Донецької області	11	0,3	1	0,9	1,4	0,7	0,9	5,2/ 13
7	Ларіонова Ольга Євгенівна	Комунальний заклад «Маріупольський технічний ліцей» Маріупольської міської ради Донецької області»	10	0,9	1,8	2,7	1,8	0,9	0,9	9/ 22,5
8	Новікова Ганна Олексіївна	Обласна очно-заочна школа «Юний дослідник», загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 17 Слов'янської міської ради Донецької області	11	1	2	3	2	1	0,8	9,8/ 24,5
9	Філатова Марія Олександрівна	Костянтинівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Мар'їнської районної ради Донецької області, обласна очна-заочна школа «Юний дослідник»	11	1	1,8	3	1,8	0,9	0,9	9,4 / 23,5
10	Чермянін Антон Валерійович	Українська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 13 Селидівської міської ради Донецької області	11	0,7	1,8	2,1	1,4	0,7	0,9	7,6/ 19

Голова журі:

Нікольченко М. В. – кандидат філологічних наук, доцент _____

Члени журі:

Дворянкін В. О. – кандидат філологічних наук, доцент _____

Мороз О. А. – кандидат філологічних наук, доцент _____

Секретар:

Позднишева Л. В. – методист КПНЗ «ДОМАНУМ» _____

РЕЦЕНЗІЯ

на науково-дослідницьку роботу
учениці 11 класу Бахмутської загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 10
Бахмутської міської ради Донецької області
Бамбулі Софії Олександрівни
«Жаргонізми в мовленні різних вікових груп
як засіб емоційно-експресивної лексики»

На сучасному етапі у вітчизняній лінгвістиці спостерігаємо активне звернення науковців до соціолектів. До особливо цінних належать і спроби ґрунтовно охарактеризувати жаргонізми в мовленні представників різних вікових груп. Отже, вибір теми розвідки С. О. Бамбулі заслуговує схвалення.

Рецензована робота складається зі вступу, чотирьох розділів, загальних висновків (висновків до розділів немає), списку використаної літератури й додатків, які пов'язані з двома розділами студії (відзначаються певним рівнем самостійності й викликають позитивне враження). Підготовлено тези.

Констатуємо, що поданій праці властива реферативність. Текст роботи, який повинен відобразити вміння юної авторки працювати з науковими джерелами, у деяких випадках становить компіляцію. Зокрема, у другому розділі та загальних висновках спостерігаємо речення, які, очевидно, взято з іншої учнівської розвідки, у якій порушена подібна проблема («Жаргонізми у мовленні школярів: особливості формування та функціонування» (див.: <http://www.docme.ru/doc/883476>)).

Зауважимо, що список використаної літератури (лише 15 позицій!) не містить необхідних наукових джерел, які присвячені відповідній проблемі у вітчизняному мовознавстві. Отже, пропонованій роботі бракує якісного аналізу різних праць, який повинна була здійснити учениця.

На жаль, у роботі немає системного лінгвістичного опису, що передбачав би вивчення конкретних жаргонізмів у структурно-семантичному, етимологічному, мотиваційному та інших аспектах. Опитування, проведене ученицею, порушувало загальні питання, охоплювало переважно мешканців м. Бахмута. Крім того, розділи дослідження не об'єднують підрозділів.

У розвідці С. О. Бамбулі спостерігаємо друкарські похибки, зокрема вживання тире замість дефіса й навпаки (титульний аркуш, с. 2, 3, 4, 5, 6 та ін.), пропуск розділових знаків і літер (с. 10, 12, 38 та ін.) тощо. Засвідчено численні огріхи й у списку використаної літератури.

Ілюстративний матеріал необхідно виділяти курсивом в усіх структурних частинах роботи.

Сподіваємося, що для успішної наукової діяльності авторка прислухається до зауважень і ґрунтовно ознайомиться з вимогами щодо написання, оформлення та представлення учнівських науково-дослідницьких робіт.

Працю С. О. Бамбулі можна допустити до участі в конкурсі за умови її ретельного доопрацювання.

Кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології
Маріупольського державного
університету

В. О. Дворянкін

Рецензія
на учнівську наукову роботу «Динаміка особових імен селища Довга Балка
Донецької області (початок XX – початок XXI ст.)» учениці 9 класу
Степанівського ЗЗСО I-II ступенів
Войтенко Анастасії Юрївни

Тема, обрана Анастасією Войтенко для наукової роботи, є актуальною, оскільки вибір імені для дитини – це відповідальна справа, що може визначити подальшу долю людини. Ім'я як лексична одиниця є невід'ємною складовою антропонімікону української мови. У рецензованому дослідженні здійснена спроба простежити динаміку жіночих імен селища Довга Балка Костянтинівського району Донецької області з 1917 до 2018 рр. Однак формулювання теми роботи є загальним і передбачає аналіз усіх особових імен селища, як жіночих так і чоловічих, а у самому тексті знаходимо інформацію лише про жіночий іменник вказаного селища, що потребує пояснення.

Робота А.Ю. Войтенко чітко структурована, складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури, додатків, що містять статистичні відомості щодо поширення жіночих імен у Степанівській ЗОШ за 2009–2018 рр. (у назві теми оголошене інше), діаграму жіночих імен, яка має ілюструвати результати дослідження, але ніяких пояснень до неї немає. Серед додатків відсутні матеріали, які б підтверджували спостереження за динамікою особових імен селища Довга Балка, як заявлено у темі роботи. Потребує уточнення назва «Словничок давніх жіночих власне українських імен»: що дослідниця має на увазі – походження імен чи час побутування? У цьому матеріалі спостерігаємо не тільки слов'янські за походженням імена (наприклад: *Агафія* – за походженням грецьке ім'я). Список використаної літератури нараховує 12 позицій, що є недостатнім для повноцінного наукового дослідження. Окрім того, список літератури вибудований не за алфавітним порядком.

У вступі окреслено мету, завдання дослідження, його актуальність і новизну тощо, вміщено результати роботи, які слід би було описати саме у висновках до роботи. У першому теоретичному розділі Войтенко А. робить спробу аналізу проблем сучасної антропонімії. Слід звернути увагу на те, що молода дослідниця саме у цьому розділі вдається до дослівного копіювання наукових джерел, що применшує значення

рецензованого дослідження як самостійної наукової розвідки: так, дослівно відтворено статтю Лариси Лісової «Історія вивчення та перспективи дослідження українських прізвищ» (Українська мова, 2016, № 2. – С. 136-144), яка відсутня у списку використаної літератури. Цей же матеріал можна знайти й у мережі Інтернет (посилання: revolution.allbest.ru/languages/00858529 тощо).

У другому практичному розділі учениця описує й аналізує жіночий іменник селища Довга Балка у ХХ–ХХІ ст. з точки зору походження і частотності вживання. Однак, не слід уважати і цю частину роботи повністю самостійним дослідженням, оскільки Анастасія Войтенко використовує формулювання з наукових розвідок Т.В. Буги (які, правда, знаходимо у списку літератури), підставляючи приклади імен аналізованого селища. Такий спосіб подання матеріалу є компіляцією.

Окрім того, слід звернути увагу молодої дослідниці на технічний аспект оформлення наукової роботи: в аналізованому дослідженні спостерігаємо неоднаковий міжрядковий інтервал, абзацні виступи, порушення вирівнювання тексту.

Підсумовуючи вищезазначене, слід побажати А.Ю. Войтенко великої відповідальності на нелегкій ниві наукових пошуків. Робота може бути рекомендованою до захисту за умови пояснення зауважень, що були зроблені під час рецензування роботи.

Рецензент:

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології

Маріупольського державного університету

М.В. Нікольченко

РЕЦЕНЗІЯ

на науково-дослідницьку роботу
учениці 10 класу Слов'янського педагогічного ліцею

Слов'янської міської ради

Войцеховської Поліни Вікторівни

«Прозоніми роману А. Федя «В дорозі»»

Сьогодні питання ономастичного ландшафту художнього тексту часто потрапляють у поле зору лінгвістів. Свідченням цього є й підготовлена розвідка юного науковця П. В. Войцеховської. Підкреслимо, що вибір теми мовознавчої студії справляє позитивне враження.

Праця складається зі вступу, двох розділів, загальних висновків та бібліографії. Подано тези. Ученицею виявлено, систематизовано й проаналізовано прозоніми, уживані в романі Анатолія Федя «В дорозі». Це, безсумнівно, є заслугою дослідниці.

Уважаємо за необхідне відзначити, що в рецензованій роботі П. В. Войцеховської є такі моменти, з приводу яких можна висловлюватися критично:

1. Сторінки розвідки не пронумеровані, що ускладнює читання й рецензування наукового тексту.

2. У тезах використано речення (або їх частини), які наявні в тезах Н. В. Ворони (див.: Ворона Н. В. Прозоніми роману-дилогії А. Федя «Переддень доби Водолієвої» / Н. В. Ворона // Донецька обласна Мала академія наук учнівської молоді, 2016 : тези наукових робіт / ДОМАНУМ ; упоряд. : О. В. Євдокімова та ін. – Слов'янськ, 2016. – С. 23).

3. У «Вступі» (с. 5, останній абзац) читаємо: «Дослідження має таку структуру: вступ, два розділи, висновки, список використаної літератури та список використаних джерел, додатки». На жаль, розвідка не містить списку використаних джерел і додатків. Текст роботи супроводжує лише список використаної літератури (у друкованому варіанті праці – 38 позицій, в електронному – 59). Мабуть, не всі сторінки роздруковані.

4. У бібліографії учениця не згадує лінгвістичних досліджень за останні п'ятнадцять років, не подає розвідки Г. П. Лукаш, на яку покликається в кінці підрозділу 1.1 (с. 8–9). Праці, наявні у списку літератури, авторка здебільшого в тексті студії не використовує. Таку специфіку роботи слід пояснити.

5. Розділ 2 «Структурні особливості прозонімів роману А. Федя “В дорозі”», який об’єднує два підрозділи (с. 20–24), за обсягом значно менший навіть за підрозділ 1.2 (с. 9–19).

6. До розділів роботи не подано висновків. У загальних висновках (с. 26), очевидно, використано матеріал (без відповідного покликання) зі статті О. Сколоздри, яка, у свою чергу, спирається на працю Ю. О. Карпенка (див.: <https://docplayer.net/71785609-Literaturno-hudozhnya-onomastika-yak-predmet-doslidzhennya-u-vishchiy-shkoli-olesya-skolozdra.html>).

7. Спостерігаємо чимало друкарських огріхів (злиття двох слів в одне, розрив слова, уживання дефіса замість тире, різні форми лапок, пропуск крапки або коми тощо) у різних структурних частинах студії, зокрема й у списку літератури (напр., с. 3, 4, 6, 9, 11 та ін.).

Сподіваємося, що для подальшої плідної наукової діяльності авторка прислухається до зауважень і ґрунтовно ознайомиться з усіма вимогами до написання, оформлення та представлення учнівських науково-дослідницьких робіт.

Ураховуючи те, що П. В. Войцеховська намагалася самостійно розв’язати ономастичну проблему, роботу можна допустити до участі в конкурсі.

Кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології
Маріупольського державного
університету

В. О. Дворянкін

РЕЦЕНЗІЯ

на науково-дослідницьку роботу
учениці 11 класу Костянтинівської спеціалізованої
загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 13
з поглибленим вивченням іноземних мов
Костянтинівської міської ради Донецької області

Головченко Віолетти Олександрівни

«Лексичні інновації іншомовного походження в сучасній українській мові
(на матеріалі мови ЗМІ)»

В останні десятиріччя вітчизняні лінгвісти дедалі частіше виявляють інтерес до вивчення іншомовної лексики, що на сьогодні є науково актуальним. Зокрема, зазначеній проблемі присвячено роботу юної дослідниці В. О. Головченко.

Рецензована праця складається зі вступу, двох розділів, загальних висновків (висновків до розділів немає), бібліографії. Запропоновано й додатки, які є логічним доповненням до основного тексту розвідки. Підготовлено тези.

Позитивного забарвлення роботі надає підрозділ 2.3, який свідчить про певний рівень самостійності учениці.

Уважаємо за необхідне висловити деякі критичні міркування:

1. Список джерел та літератури, який налічує лише п'ять позицій, не може стати базою для ґрунтовного написання тексту наукового дослідження. Так, у «Вступі» немає жодного покликання на наукову літературу.

2. Рецензована розвідка має реферативний характер. У роботі конкретно не вказано, скільки номінативних одиниць включає картотека, сформована дослідницею.

3. Загальні висновки не характеризуються чіткістю й змістовністю, бо не виконано комплексного аналізу фактичного матеріалу (за різними лінгвістичними критеріями).

4. У роботі засвідчено друкарські огріхи: випадки вживання тире різної довжини (с. 7, 8, 11, 12, 31, 32 та ін.), нерозрізнення тире й дефіса (с. 6, 7, 8, 9, 14, 22, 28 та ін.), різні форми лапок (с. 13, 14, 28, 29 та ін.) тощо. Трапляються численні помилки у списку використаної літератури.

Ілюстративний матеріал необхідно виділяти курсивом в усіх структурних частинах роботи.

Сподіваємося, що в подальшій науковій діяльності авторка прислухається до зауважень і врахує всі вимоги до написання, оформлення та представлення учнівських науково-дослідницьких робіт.

Розвідку В. О. Головченко можна допустити до участі в конкурсі за умови її ретельного доопрацювання.

Кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології
Маріупольського державного
університету

В. О. Дворянкін

Рецензія
на учнівську наукову роботу «**Використання колірної лексики у творчості Любові Чорної**» учениці 9 класу загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 2 Покровської міської ради Донецької області
Камінської Ганни Олександрівни

Упродовж останніх десятиліть у лінгвістиці відбувається формування нового когнітивно-комунікативного підходу до функціонування кольорового образу у свідомості людини та спостерігається зростання інтересу до цієї проблематики. Саме тому тема, обрана Ганною Камінською для дослідження, є актуальною. Окрім того, заслуговує на схвалення спроба молодої дослідниці проаналізувати малодосліджену поетичну творчість письменниці з Донеччини Любові Чорної щодо функціонування кольоронайменувань у доробку авторки, особливостей ахроматичної і хроматичної гами кольороназв її поезії.

Робота Г.О. Камінської чітко структурована, складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та літератури, додатків, що містять різноманітні діаграми, статистичні матеріали, які ілюструють результати дослідження, значного за обсягом (100 позицій) словника кольороназв в ліриці Любові Чорної, укладеного авторкою. Окрім того, у додатках уміщено матеріал, який ілюструє проведене ученицею дослідження щодо індивідуальних асоціацій із назвами кольорів учнів 8–9-х класів школи, в якій навчається Ганна Камінська. Список використаних джерел та літератури налічує 27 позицій.

У першому теоретичному розділі учениця вказує на ступінь дослідженості проблеми, особливості функціонування кольорів у художньому тексті, акцентує увагу на історико-культурологічному аспекті семантики кольору і психологічному впливі, який чинить колір на людину. У другому розділі роботи Г.О. Камінська характеризує семантичне навантаження та частотність уживання кольороназв у ліричному доробку Любові Чорної, класифікує виокремлені зразки кольоративів за приналежністю конкретного кольору до ахроматичної чи хроматичної гами. Практична частина роботи є оригінальною, самостійною. Цікавим є те, що добираючи зразки аналізованих

мовних одиниць із творів письменниці, Ганна Камінська зосереджується не лише на прикметниках, які традиційно передають ознаку кольору, а й виокремлює іменники, дієслова, прислівники, тропи тощо, що опосередковано виражають певну кольорову особливість або асоціюються з нею.

У цілому дослідження Ганни Камінської справляє позитивне враження. Робота філологічно грамотна, авторка в основному дотримується вимог, що висуваються до учнівських наукових робіт. Проте дещо применшує якість роботи оформлення списку використаних джерел та літератури, яке потребує більшої охайності, а приклади з поетичних текстів слід подавати у тексті дослідження курсивом.

Підсумовуючи вищезазначене, слід побажати молодій дослідниці продовження подальших наукових пошуків і великої відповідальності на цій нелегкій дорозі. Робота може бути рекомендованою до захисту.

Рецензент:

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології
Маріупольського державного університету

М.В. Нікольченко

РЕЦЕНЗІЯ

на науково-дослідницьку роботу

учениці 11 класу Івано-Пільської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів

Костянтинівської районної ради

Ковбаси Аліни Дмитрівни

«Фразеологічне багатство української мови»

Фразеологія кожної мови становить неоціненне її багатство, воно формувалося протягом тисячоліть. Фразеологізми в українській мові поставали ще за давніх часів; фразеологія як наука сформувалася тільки в середині ХХ століття. Попри молодий свій вік, фразеологія в українському мовознавстві має доволі високий ступінь опрацювання.

Сьогодні фразеологізми активно вживаються в різних стилях української мови, живу їх динаміку відображають насамперед публіцистичний, художній і розмовний стилі. Актуальними є такі фразеологічні розвідки, які конкретно спрямовані на вивчення функціонування фразеологізмів у сучасному дискурсі, загальні ж питання фразеології загалом вивчені добре, тому звернення до цього аспекту є зайвим. Отже, вбачаємо, що пропонована наукова робота має низький рівень актуальності.

Аналізуючи наукову роботу за критеріями грамотності, структурованості, логічної послідовності, констатуємо її добрі параметри. Дослідження чітко структуроване, написане грамотною науковою мовою, кожен розділ і підрозділ пов'язані за змістом, висновки обґрунтовані. При цьому слід відзначити, що та інформація, яка подана в роботі, не є новою. Усі відомості, що їх подає авторка, містять також і підручники, тож реферативно представлені в самій роботі. Таким чином, складається враження, що рецензоване дослідження – це звичайний реферат, але не наукова робота. Реферативність зумовлена й широко сформульованою темою дослідження; можливо, інакше й не можна було розв'язати визначені завдання, з огляду на

відсутність конкретики в самій темі. Звертаємо увагу, що в темі повинні зазначатися вузькі аспекти, тоді її розв'язання буде успішним.

Ще впадає в око, що А. Д. Ковбаса не використала відомих сучасних українських досліджень із фразеології, послуговується класифікацією доволі застарілою.

Беручи до уваги все зазначене вище, констатуємо доволі слабкий рівень роботи, основним недоліком якої є реферативність, відсутність самостійних положень та висновків. Загалом А. Д. Ковбаса може взяти участь в обласному етапі захисту наукових робіт і пояснити свої слабкі місця, зокрема хотілося би почути коментарі до терміна «лексичне значення фразеологізмів».

Кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології
Маріупольського державного
університету

О. А. Мороз

РЕЦЕНЗІЯ

на науково-дослідницьку роботу
учениці 10 класу КЗ «Маріупольський технічний ліцей»

Маріупольської міської ради Донецької області»

Ларіонової Ольги Євгенівни

«Фразеологічні одиниці в збірці Василя Шкляра «Чорне Сонце»:
функціональний аспект»

Фразеологічні одиниці в усі часи існування української мови активно в ній уживалися, їм належало важливе місце в різних стилях. Зародившись в усному мовленні, вони жваво влилися в мовлення художнє, ставши при цьому його виразною стильовою ознакою. Крім того, уміння послуговуватися фразеологічним багатством мови засвідчувало неабияку майстерність митця. Дослідження фразеологізмів у художніх творах постійно перебуває в полі зору мовознавців, і саме на цей аспект звертає увагу юна дослідниця О. Є. Ларіонова. Вона розглянула специфіку функціонування фразеологізмів у мові відомої збірки Василя Шкляра.

Запропонована праця привертає увагу свіжим поглядом на систематизацію фразеологізмів, властивих ідіостилю В. Шкляра, прагненням максимально охопити зазначені одиниці в художньому тексті. Слід відзначити, що рецензована розвідка справляє цілком позитивне враження.

Науково-дослідницька робота О. Є. Ларіонової має чітку структуру і складається зі вступу, двох розділів, висновків, бібліографії та додатків, з-поміж яких слід окремо виділити словник фразеологізмів, засвідчених у мові згаданої збірки письменника.

У першому розділі визначено теоретичні аспекти фразеологізмів, особливий акцент зроблено на їх функціональному аспекті. Матеріал викладено чітко, науково виважено, логічно послідовно. При цьому слід зазначити, що під час аналізу фразеологічних одиниць О. Є. Ларіонова майже

не згадує нові праці із функціональної фразеології, обмежуючись класичними розвідками.

У другому розділі ретельно проаналізовано стилістичні функції фразеологізмів, залучено з цією метою статистичний аспект. Загалом, вважаємо, що функції фразеологізмів у збірці Василя Шкляра «Чорне Сонце» опрацьовано чітко, з урахуванням усієї специфіки змісту згаданого тексту.

Висновки обґрунтовано відображають результати здійсненого дослідження.

Отже, науково-дослідницька робота О. Є. Ларіонової самостійна, науково виважена, науково й мовно грамотна, і тому її можна допустити до участі в обласному конкурсі.

Кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології
Маріупольського державного
університету

О. А. Мороз

Рецензія

на учнівську наукову роботу «**Прізвиська села Крива Лука Лиманського району Донецької області**» учениці 11 класу ЗОШ I-III ступенів № 17
Слов'янської міської ради **Новікової Ганни Олексіївни**

Тема, яку молода дослідниця обрала для наукової роботи, є актуальною, оскільки прізвиська як неофіційні особові назви є невід'ємною складовою антропонімікону української мови. У прізвиських виявляється спостережливість і життєвий досвід народу, його здатність надавати різноманітні характеристики представникам суспільства. У своєму дослідженні Ганна Новікова розглядає особливості визначення поняття «прізвисько» в сучасному мовознавстві, з'ясовує місце прізвиська в ономастичному просторі української мови, робить цікаву і чи не найпершу спробу збирання та класифікації прізвиस्क села Крива Лука Лиманського району Донецької області з погляду їхньої семантики, мотивів виникнення та функціонування.

Робота Г. О. Новікової чітко структурована, складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури, додатків, що вміщують різноманітні діаграми, які ілюструють результати дослідження, і значного за обсягом (121 позиція) словника неофіційних назв мешканців села Крива Лука Лиманського району Донецької області, укладеного авторкою. Список використаної літератури нараховує 29 позицій.

У вступі до наукової праці дослідниця розглядає історію вивчення українських прізвиस्क як неофіційних найменувань людини, вказує на праці науковців, які розробляли окреслену тему. У першому розділі «Теоретичні засади вивчення прізвиस्क» Ганна Новікова досліджує термінологічний аспект і проблему визначення обсягу поняття «прізвисько», розглядає прізвисько як невід'ємний елемент неофіційної системи іменувань, звертає увагу на особливості методики збирання зразків сучасних прізвиस्क, які побутують у селі.

У другому розділі наукової праці «Лексико-семантична характеристика сучасних прізвиस्क села Крива Лука» авторка класифікує зібрані зразки

неофіційних іменувань за 16 ознаками, що вказує на плідну працю молодій дослідниці, оригінальність і новизну дослідження.

Загалом щодо наукової розвідки Ганни Новікової складається позитивне враження. Дослідження філологічно грамотне, оформлене відповідно до вимог, які висуваються до учнівських наукових робіт. Проте дещо применшує якість роботи оформлення, що потребує більшої охайності: у тексті наявні деякі мовні огріхи, похибки комп'ютерного набору (С. 10 – *обєктом*, С. 24 – *ш имени*, С. 29 – *прізьвиськ* тощо).

Підсумовуючи вищезазначене, слід побажати молодій дослідниці продовження подальших наукових пошуків і великої відповідальності на цій нелегкій дорозі. Робота може бути рекомендованою до захисту й заслуговує на позитивну оцінку.

Рецензент:

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри української філології

Маріупольського державного університету

М.В. Нікольченко

РЕЦЕНЗІЯ

на науково-дослідницьку роботу
учениці 11 класу Костянтинівської загальноосвітньої школи І-ІІІ
ступенів Мар'їнської районної ради

Філатової Марії Олександрівни

«Прізвища сучасного села (на матеріалі села Костянтинівка
Мар'їнського району Донецької області)»

Прізвища – невід’ємна ознака офіційної й родової презентації сучасної людини. Прізвище – особлива мовна категорія в кожній мові, і хоча закономірності прізвищевої номінації в багатьох мовах схожі, власне лінгвістичні їх параметри різні. Прізвище є когнітивно зумовленою одиницею та є відображенням мовної картини світу. Отже, дуже важливо вивчати прізвища в межах певної мови, особливо в регіональному їх вияві. З огляду на це вважаємо, що пропоноване дослідження є актуальним і розв’язує важливі питання сучасної антропоніміки.

Рецензована наукова робота М. О. Філатової чітко структурована й містить усі необхідні структурні частини. Кожна з частин науково, логічно й мовно грамотно побудована. Кожен розділ змістовно відображає певні теоретичні положення, які видаються важливими й актуальними. Результати наукової роботи знайшли відображення у висновках, які ґрунтуються на багатому практичному матеріалі.

Прикметно, що авторка наукової роботи ретельно вивчила прізвища села Костянтинівка, проаналізувала їх семантичну основу, аспекти виникнення. Увесь практичний матеріал уміщено в додатках. Так, справді важливо знати походження прізвищ.

Загалом наукова робота М. О. Філатової є самостійним науково виваженим дослідженням, яке претендує на високі результати.

З-поміж зауважень і побажань слід відзначити такі: 1) не завжди є посилання на певну наукову думку; 2) досить побіжно та примітивно

розглядаються питання правопису власних імен, з чого незрозуміло основні закономірності цього процесу. Можливо, слід детальніше це питання розглянути в додатку.

Загалом висловлені зауваження не впливають на загальне позитивне враження від наукової роботи, авторка якої ґрунтовно попрацювала над темою. Наукова робота Філатової Марії Олександрівни може бути допущена до участі в обласному етапі захисту наукових робіт.

Кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології
Маріупольського державного
університету

О. А. Мороз

РЕЦЕНЗІЯ

на науково-дослідницьку роботу

учня 11 класу Української загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 13

Селидівської міської ради

Чермяніна Антона Валерійовича

«Специфіка псевдоніма як антропонімічної одиниці (на прикладі псевдонімів українських письменників ХІХ – ХХ ст..)»

Псевдонім – особливе найменування людини, насамперед ним послуговуються майстри слова. Їх виникнення пов'язане з різними видами табу, намаганням бути прихованим, а також із певною традицією прізвиськових найменувань, адже за деякими ознаками псевдонім дуже близький до прізвиська. Вивчення лінгвістичної та позалінгвістичної природи псевдонімів є важливим, адже дозволяє зрозуміти природу появи цих одиниць. Уважаємо, що вибір теми дослідження є коректним та актуальним.

Рецензоване дослідження має чітку структуру і складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Кожна частина побудована відповідним чином, з урахуванням усіх вимог, що висуваються до написання цих частин. Робота написана грамотною науковою мовою.

У першому розділі автор з'ясовує теоретичні питання, пов'язані із псевдонімом як поняттям. Насамперед висвітлено питання історії вивчення псевдоніма. При цьому спостерігаємо певну плутанину щодо положень, висловлених саме українськими мовознавцями. Незрозуміло, наскільки псевдоніми письменників є вивченими у сучасному мовознавстві, відповідно, у чому полягає особистий унесок автора.

У другому розділі подано класифікацію псевдонімів, проте дещо розпорошеними видаються її принципи, одним словом, немає чіткості в класифікаційному підході.

Цінний матеріал уміщено в додатках, однак постає питання самостійного його укладання.

Загалом рецензоване наукове дослідження Чермяніна Антона Валерійовича справляє позитивне враження, містить багато цікавих положень і міркувань. Воно виконане на належному рівні і може бути допущене до участі в обласному етапі захисту наукових робіт.

Кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології
Маріупольського державного
університету

О. А. Мороз